

geëxpandeerd. Wij hebben echter gezien, dat juist het tegengestelde moet worden verwacht. Wel zullen de ontwikkelde landen in zoverre de arme landen te hulp kunnen komen, dat zij de invoer vanuit die landen vergemakkelijken, door de bestaande belemmeringen af te schaffen of te verminderen. Recentelijk heeft Tinbergen hieromtrent een aantal belangrijke voorstellen gedaan²³⁾, die m.i. niet alleen overwogen, maar ook in hoofdzaak uitgevoerd dienen te worden. Bovendien zouden de industrieproducten van zich ontwikkelende landen op ruime schaal toegang tot Westerse markten dienen te verkrijgen. Men zou hier, om de dan noodzakelijke aanpassingen in de productiestructuur der huidige industriële landen te vergemakkelijken, kunnen denken aan een systeem van jaarlijks toenemende quota's.

Het is niet zonder meer zeker, dat een dergelijke gang van zaken, die een uitbreiding van het handelsvolume betekent, voor de Westerse landen reële inkomensverliezen met zich mee zou brengen. Tegenover de verliezen, die voortvloeien uit ruilvoetverslechtingen, staan ook winsten als gevolg van de vergrote specialisatie. Bovendien zal de vergrote omvang van de internationale ruil ook nog indirecte voordelen met zich kunnen brengen, die voortvloeien uit de productie voor een grotere markt. Wij laten deze zaken hier echter verder rusten²⁴⁾.

Overigens zal uit het voorgaande wel duidelijk zijn, dat alleen door omvangrijke buitenlandse kapitaalhelp de ontwikkelingslanden in staat zullen kunnen zijn, hun volkshuishoudingen tot een zodanige economische structuur te brengen, dat op den duur een groeiproces zich door interne factoren kan ontwikkelen. Pas dan, wanneer de interne economische structuur grondig is gewijzigd en verbeterd, zal de internationale handel, zoals wij reeds hebben gezien, op dit groeiproces bevruchtend kunnen inwerken.

Overigens dient men zich over de omvang van de noodzakelijke kapitaalhelp geen overdreven voorstellingen te maken. De reële inkomens per hoofd in de ontwikkelingslanden stijgen thans met ongeveer $1\frac{1}{2}\%$ per jaar, bij een jaarlijkse kapitaalhelp van de economisch ontwikkelde landen van \$ 7 à 8 milliard per jaar. Om een stijging van de reële inkomens met $3\frac{1}{2}\%$ per jaar te bereiken zou deze kapitaalhelp ongeveer moeten worden verdubbeld. Dit betekent evenwel niet meer, dan dat de totale kapitaalhelp ongeveer 2% van het totale inkomen

²³⁾ J. Tinbergen: „Shaping the World Economy” (1962) blz. 149 e.v.

²⁴⁾ Zie F. de Roos: „Theorie der Internationale Economische Betrekkingen” (1961) blz. 254/5.